YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
25 päivänä helmikuuta 1999 *

Asiassa C-86/97,

jonka Bundesfinanzhof (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Reiner Woltmann, joka käyttää toiminimeä "Trans-Ex-Import",

vastaan

Hauptzollamt Potsdam

ennakkoratkaisun tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 905 artiklan 1 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava toisen jaoston puheenjohtaja G. Hirsch sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray (esittelevä tuomari), H. Ragnemalm ja R. Schintgen,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: R. Grass,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Woltmann, joka käyttää toiminimeä "Trans-Ex-Import", edustajanaan asianajaja Peter H. Eggers, Berliini,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö Kareen Rispal-Bellanger ja saman osaston ulkoasiainsihteeri Gautier Mignot,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori Umberto Leanza, jota avustaa valtionasiamies Ivo M. Braguglia,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Jürgen Grunwald ja oikeudellisen yksikön virkamies Michel Nolin,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.5.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Bundesfinanzhof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 26.11.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 27.2.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä tietyistä

yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1; jäljempänä asetus N:o 2454/93) 905 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty oikeudenkäynnissä, jossa Woltmann, joka käyttää toiminimeä "Trans-Ex-Import", on nostanut kanteen Hauptzollamt Potsdamin (jäljempänä Hauptzollamt) tuontitullien ja -maksujen peruuttamista koskevan päätöksen kumoamiseksi.

3 Asetuksen N:o 2913/92, joka on annettu 12.10.1992 (EYVL L 302; jäljempänä koodeksi), 239 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä saman koodeksin 249 artiklan kanssa, valtuutetaan komissio tutkimaan tuonti- ja vientitullien peruuttamista ja palauttamista koskevia tapauksia. Tämä valta myönnetään komissiolle asetuksen nojalla.

4 Koodeksin 239 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka:

— määritetään komiteamenettelyä noudattaen,

— johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Tilanteet, joissa tätä säännöstä voidaan soveltaa, sekä tällöin noudatettavaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään komiteamenettelyä noudattaen. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tullit on palautettava tai peruutettava 1 kohdassa tarkoitetuista syistä hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle 12 kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

— —."

5 Koodeksin 239 artiklassa tarkoitetut tilanteet täsmennetään asetuksen N:o 2454/93 IV osan IV osaston 3 luvussa, jonka otsikko on "Koodeksin 239 artiklan soveltamista koskevat erityissäännökset"; tämä säännös vastaa asetuksen N:o 2454/93 899—909 artiklaa.

6 Asetuksen N:o 2454/93 899 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen toteaa, että

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 900—903 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, eivätkä osoita asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä huolimattomuutta, sen on myönnettävä kyseisten tuontitullien palautus tai peruutus.

'Asianomaisella' tarkoitetaan 878 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhtä tai useampaa henkilöä sekä tarvittaessa muuta henkilöä, joka on osallistunut kyseisiä tavaroita koskevien tullimuodollisuuksien suorittamiseen tai antanut tarvittavat ohjeet näiden muodollisuuksien suorittamiseksi,

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 904 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, se ei voi myöntää kyseisten tuontitullien palautusta tai peruutusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tapauskohtaisesti arvioitavien muiden tilanteiden soveltamista 905—909 artiklassa säädetyssä menettelyssä."

7 Asetuksen N:o 2454/93 900 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos:

a) tullimenettelyyn, johon kuuluu täydellinen tai osittainen tuontitullittomuus, asetetut muut kuin yhteisötavarat tai vapaaseen liikkeeseen luovutetut tavarat, joille on niiden tietyn käyttötarkoituksen perusteella myönnetty edullinen tullikohtelu, on varastettu, jos mainitut tavarat löydetään pian ja palautetaan alkuperäiseen tullioikeudelliseen asemaansa siinä kunnossa, jossa ne olivat varkauden tapahtuessa."

8 Asetuksen 905 artiklassa täsmennetään se tapa, jolla tulliviranomainen arvioi asianomaisen henkilön tilanteen silloin kun tilanne ei vastaa yhtäkään saman asetuksen 900—904 artiklassa tarkoitettua tilannetta. Artiklan 1 kohdassa todetaan siten seuraavaa:

"Jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyä palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen ei voi 899 artiklan perusteella tehdä päätöstä ja jos hakemukseen on liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista, jäsenvaltion, johon mainittu viranomainen kuuluu, on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi 906—909 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

'Asianomaisella henkilöllä' tarkoitetaan samaa kuin 899 artiklassa.

Kaikissa muissa tapauksissa päätöksen tekevän tulliviranomaisen on hylättävä hakemus."

9 Sen jälkeen, kun vuoden 1994 tammikuussa varastosta, jota pääasian hakijalla on lupa hallinnoida uusissa osavaltioissa, varastettiin noin 3,2 miljoonaa savuketta, tulliviranomaiset vaativat kantajaa maksamaan savukkeiden tuontimaksuina 485 703,99 Saksan markkaa, joista määristä 58 206,87 Saksan markkaa vastasi tullien määrää. Pääasian hakijan mukaan varastettuja tuotteita ei ole voitu vakuuttaa varastossa.

10 Perintää koskevasta ilmoituksesta tehty valitus hylättiin, joten siitä tuli täytäntöönpanokelpoinen.

11 Tulliviranomaiset hylkäsivät Woltmannin hakemuksen, jolla tämä kohtuussyihin vedoten pyrki saamaan hyväkseen tuontitullien ja -maksujen peruuttamisen. Kumoamiskannetta, joka esitettiin sillä perusteella, että peruutushakemus piti yhteisön tullioikeuden nojalla toimittaa komissiolle, ei myöskään hyväksytty. Finanzgericht totesi, että yhteisön oikeus on ensisijainen kansallisen oikeuden kohtuussyiden olemassaoloa koskeviin periaatteisiin nähden. Se katsoi myös, että asetuksen 905 artiklan 1 kohdassa täsmennetyt edellytykset, jotka koskevat asian saattamista komission käsiteltäväksi, eivät täyttyneet, koska ei ollut olemassa "erityistilannetta".

12 Pääasian hakija teki kyseisestä ratkaisusta valituksen (Revision) Bundesfinanzhofiin, joka katsoo tarvitsevansa tiettyjen yhteisön oikeuden säännösten tulkintaa voidakseen ratkaista sen käsiteltäväksi saatetun asian.

13 Bundesfinanzhof on tässä tilanteessa esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen — — soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL 1993, L 253, s. 1; jäljempänä tullikoodeksin soveltamisasetus) 905 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että päätöksen tekevä tulliviranomainen ei voi katsoa, että kysymys on 'erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista', jos silloin kun tavarat (muut kuin yhteisötavarat) varastetaan tullivarastosta, tullikoodeksin soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyt edellytykset tuontitullien peruuttamiselle varaston omistajan osalta eivät täyty?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä:

Päteekö tämä myös sellaisessa vaikeassa tilanteessa, jossa ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetun varkauden varalta ei ole voitu ottaa vakuutusta ja jossa tullien kantaminen merkitsisi varaston omistajan vararikkoa, vai onko sellaisessa tilanteessa kysymys tullikoodeksin soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta 'erityistilanteesta', jossa asia on lähetettävä komissiolle ratkaistavaksi?"

14 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kansallinen tuomioistuin haluaa kysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, tosiasiallisesti selvittää, voiko kansallinen tulliviranomainen tilanteessa, jossa varastetaan varastoon sijoitettuja tavaroita, joita ei ole voitu vakuuttaa, ja jossa tullien kantaminen kyseisistä tavaroista merkitsisi asianomaisen yrityksen konkurssia, katsoa, ettei ole olemassa erityistilannetta, joka johtuisi muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista.

15 Aluksi on muistettava, ettei yhteisöjen tuomioistuimella ole perustamissopimuksen 177 artiklan osalta toimivaltaa soveltaa yhteisön oikeussääntöjä tiettyyn yksittäistapaukseen, vaan ainoastaan esittää kansalliselle tuomioistuimelle sellaiset yhteisön

oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka voivat olla hyödyllisiä kansalliselle tuomioistuimelle sen arvioidessa kansallisen oikeussäännöksen vaikutuksia (ks. erityisesti asia 100/63, Van der Veen, tuomio 15.7.1964, Kok. 1964, s. 1105 ja 1121 ja asia 137/84, Mutsch, tuomio 11.7.1985, Kok. 1985, s. 2681, 6 kohta).

16 Tämän jälkeen on todettava, että tilanteessa, jossa tullien palautus- tai peruutushakemus perustuu 900—903 artiklassa tarkoitettuihin tapauksiin eikä tilanne johdu asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä välinpitämättömyydestä, tulliviranomaisen on myönnettävä kyseisten tuontitullien määrän palautus tai peruuttaminen. Jos hakemus sitä vastoin perustuu 904 artiklassa tarkoitettuihin tapauksiin, tulliviranomaisen on hylättävä hakemus.

17 Tästä seuraa, että asetuksen 905—909 artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava heti kun kansallinen tulliviranomainen ei voi asetuksen 899—904 artiklan perusteella myöntää tullien peruuttamista tai kieltäytyä siitä.

18 Asetuksen N:o 2454/93 IV osan IV osaston 3 luvun yleisestä rakenteesta itse asiassa ilmenee, että 905 artiklalla säädetään yhteisön tullioikeuteen yleinen kohtuullistamislauseke, jonka tarkoituksena on kattaa sellaiset erityistilanteet, jotka eivät sellaisenaan kuulu saman asetuksen 900—904 artiklassa tarkoitettujen tapausten alaan.

19 Kun tulliviranomainen ei esitetyt perusteet huomioon ottaen voi tehdä tullien peruuttamista koskevaa päätöstä asetuksen 899 artiklan perusteella, sen on näin ollen tarkistettava, onko olemassa todisteita asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta erityistilanteesta, joka johtuu muusta kuin asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä välinpitämättömyydestä, ja tarpeen vaatiessa lähetettävä asiakirjat komissiolle, joka saamiensa tietojen perusteella arvioi, onko olemassa erityistilanne, jolla tullien peruuttaminen voidaan perustella.

20 Kansallisen viranomaisen asiana ei missään tilanteessa ole sen toteaminen, onko kyseessä asetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityistilanne, joka oikeuttaa tullien peruuttamisen myöntämiseen.

21 Tulliviranomaisen on asiaa tutkiessaan koodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen tyydyttävä tarkistamaan, ovatko seikat, joihin on vedottu, omiaan asettamaan hakijan poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin.

22 Esitettyihin kysymyksiin on edellä esitetyn perusteella vastattava, että seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa kyseessä olevan asetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", ja jotka edellyttävät sitä, että komissio tutkii asiakirjat, on olemassa silloin kun koodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen todetaan, että on olemassa seikkoja, jotka ovat omiaan asettamaan hakijan poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin, ja kun saman asetuksen 900 artiklan 1 kohdan a alakohdan edellytykset tullien peruuttamiseksi hakijan hyväksi eivät täyty.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Italian hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Bundesfinanzhofin 26.11.1996 tekemällä päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa olevan kyseessä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", ja jotka edellyttävät sitä, että Euroopan yhteisöjen komissio tutkii asiakirjat, on olemassa silloin kun 12.10.1992 annetun asetuksen N:o 2913/92 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen todetaan, että on olemassa seikkoja, jotka ovat omiaan asettamaan hakijan poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin, ja kun asetuksen N:o 2454/93 900 artiklan 1 kohdan a alakohdan edellytykset tullien peruuttamiseksi hakijan hyväksi eivät täyty.

Hirsch Mancini Murray

Ragnemalm Schintgen

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä helmikuuta 1999.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja